

§ 7. Pășunatul

Bélega s.f. „balegă de vită”. Din rom. *bălegă* /94, 130; 27, 122: împrumut relativ recent în ucr. carpatică, în virtutea rostirii oclusive a cons. *g*/. Tot din rom. e și vb. *belegatysy* „a se băliga”. Derivate proprii: (dim.) *beliğičko* < pl. *beliği*; *belegényj*, -a, -e adj. „murdărit de balegă”; *Belegénka* — poreclă a unei femei.

Must s.m. 1° „mustăreață” (și în expr. *must ovéčij* „lichidul scurs din bălegar de oaie”); 2° „zeamă de mere, coacăze murate”; 3° „mîncărime la degetele picioarelor”. Din rom. *must*, care, popular și regional, are toate sensurile citate (/2, f. 12 și 13, 1037—8/). Lipsit de un dublet propriu, cuvîntul e uzitat constant și în masă.

Mutára (și: **Motára**) s.f. „mutarea stînei dintr-o poiană în alta s. dintr-un loc în altul al unei poieni”. Din rom. *mutăre* „id.”, sens binecunoscut mai tuturor graiurilor rom. (/18, 524; 65, 7 n. 2; 68, 846 — Suceava; 2, f. 12 și 13, 1062, sub 1°; 17, 1; 95, 64, 78 ș.a.; pentru accepția de „așezămînt, sălaș” în rom. veche v. 66, 580/). Cf. în /94, 163/: *mutatóra*, „termen păstoresc” din graiurile transcarpatice, neglosat însă. În satul Paltin și ca toponim: *Moára* — n. de deal; *z-pyđ Motári* — n. de pîriu.

Porńála s.f. „pornitul oilor la păscut în amurg, după mulsoarea dinspre seară” (II: după orele 17—18; *pornála* ține pînă la Sf. Ilie, pînă cînd iarba e bună și grasă, iar oile sînt mulse de trei ori pe zi). Și expr.: *ytý na porńálu* „a merge în porneală”; *wýwci na porńál'i* „oile în porneală”. Din rom. *porneală* „id.” (/58, 225; 80, III, 255; 73, II, 243; 17, 26/). În v. M. se mai păstrează și sensul de „iarbă de pe pășunea rezervată mînzărilor” din alte graiuri, prin care *porńála* devine sinonim cu ucr. *pohyrnýk* /30, III, 345; cf. 94, 167; 88, 8/¹. Și oronim în Bucovina — /42, 35/. Tot împrumut românesc este și vb. *porńyty* (< a *porńi*) „a pleca cu oile la păscut” și, mai des, „a se pune în mișcare, a porni din loc”.

Urma s.f. „urmă lăsată pe pămînt de animale (după care ele sînt căutate)”. Din rom. *úrmă* „id.” /94, 177/. Uz facultativ, față de sin. *slid*, ca și al vb. *urmarýty* „a căuta după urme” față de *slidyty*, împrumut al rom. a urmări.

§ 8. Strigăte²

Afá! (și: **fá!**) „strigăt cu care se întorc oile”; **hařa** „strigăt pentru întors vacile”; cf. și /30, I, 40/. Interjecția aceasta coincide cu rom. *areá!*, cu diverse var.: *ăreá!*, *hareá!*, *hrea!*, *rea!* (/4, 14; 48, I, h. 385 și 386/). Cf., însă, /67, I, 36 și VII, 578/.

¹ IV: *povyrnýk abo* [= sau] *na porńálu* pentru „păscutul oilor de după-amiază”. Cf. pentru sensul în discuție (/58, 229/): în Maramureș „porneală [...] înseamnă și loc rezervat oilor pentru pășunatul de noapte”.

² Nu toate interjecțiile de mai jos pot fi socotite cu siguranță ca preluate de huțuli de la români. Le facem loc, totuși, aici, pentru a da o imagine cît mai completă a concordanțelor lexicale româno-huțule în ramura de care ne ocupăm. Rudnyčkyj [67] preferă să vadă în multe dintr-eele formații onomatopice „primitive”.